

Tlanotsali san se tlen ki ijtose kiyujuanti elise ne tlanauatil paleuili chinanko 2023 uaj ne tlajtlanili ne tomin yeyekoli paleuili 2023 uaj 2024

Ni ueyi kaltlanauatili tla ijtojketl ni Altepetl ne Mexko, itlanauatijka tlen ki pixtok ki ijto ne amatinij, tlen eltok uaj mo chijtok, uaj tlen ki ijto ne tlajtoli IECM/ACU-CG-007/2023

KIN ILUI

Ne maseualmej chanemej, kal echkalmej uaj siua maseualmej, ne nechikolmej ne san maseualmej uaj tlen ki istoke ipa ne nechikol nechtil maseualmej ne Altepetl Mexko, ma kiyeyekoka ipa ne tlajtlanili **tomi yeyekoli tlapaleuili 2023 uaj 2024.**

Ni ama te **iluijketl kin ilui** ne 1787 kaltlanauatilmej tlali, kej eltok ipa ne ama nechtlali ne yeyekoli maseualmej 2022 (amanechikoli) tlen ki ijto ne ueyi tlanauatijketl.

Ne maseualmej tlen istoke, kal echkauini uaj siuamaseualmej kuali ki yeyekosej ipa ne tlajtlanili tlajtose ipa ne kamanali ipa ne UT ipa seki tlanechikoli kampa ki ki ijtose ne tomi yeyekoli yeyekoli uaj ki ijkuilosej ipa ne UT kampa ya istos.

Ipa sempoali ni mestli enero uaj sempoañli uaj eyi mestli febrero ni xiuitl 2023, ipa se se ni UT, mo chiuas nechikolmej maseualmej ki itase uaj ki tlachilisej, uaj ki chiuase se tlachiyali chinanko tlake ki polo uaj tlake kualantli. Ipa ne sempoali uaj naui mestli febrero ne 2023 moneki mo nextis se ama tejpanali tlen poliui mo chiuas uaj tlen ach axtoui moneki mo chiuas.

Nochi maseuali tlen istok, chaneuaj uaj siuamaseuali tlen ki neki mo ijkuilos tlen ki neki ki chiuas ne tlayeyekoli kuali iika ya ni mo ijkuilos.

Ya ni moneki	Kauil, tonali uaj kani
---------------------	-------------------------------

Uejka tlajkuiloli	Peua ipa axtui Kauil ni sempoali uaj chijnaui mestli enero tlami ipa Kauil chikomej ni mestli marzo ni 2023 ipa ne ajkokuil ne yeykoli.
Istosej	Ipa ne sempoali uaj chijnaui mestli enero uaj chikuasej ni mestli marzo ne 2023 (lunes tlami viernes Kauil chijnaui uaj makuili Kauil; ni sábadó uaj domingo chijnaui uaj ome Kauil) ipa ne DDkampa istok. Ne chikomej ni mestli marzo ni 2023 tlamis ne tlajkuiloli ipa Kauil ne DD.

Ipa chikomej uaj chijnaui febrero ni 2023 mo chiuas uaj motlalis ni kaxtoli uaj se kal tla ijtolmej tlen ne kaltlanauatiyani, tlen ki ijtose tlake kualí panos o mochiuas, tomiyo, xitlauak uaj ajakayo tlen kip ixto sese tlen mochiuas.

Ipa majtlaktli uaj se ni febrero uaj majtlaktli uaj ome ni marzo ni 2023 mo chiuas katliya mo kauas ni tlen mochiuas.

Ipa majtlaktli uaj nauí ni marzo ni 2023 ki nechtisej tlen mokauasej, tlen kualí uaj tlen ax kualí, ipa ne alko kuili ne yeyekoli, tlen ne tlejcoli ne DD uaj ne ueyi kal tlanauatiyani ne kal tla ijto.

Ipa kaxtoli uaj kaxtoli uaj eyi ni mestli marzo tlen 2023, ne maseualmej tlen ki titlanise ne tlen kineki mochiuas tlen ax kin selise kualí ki chiasej se amatl ma kin iluika kenke, ika se amatl F3 (ijkuiloli nechtíli), uaj ki kauati kampa istok ne maseuali tlen yeyekoli maseuali o seyok tlen istos ne tlen ki ijto ipa ne kaltlanauatili kampa istok.

Ipa sempoali uaj makuili ne marzo tlen 2023 mo chiuas ne tlachiuáli tlatemoli ne poualistli tlen ki nechtisej ne tlen mochiuasneki.

Ne sempoali uaj chikomej ne mestli marzo ne 2023 mo nechtis tlen ki pixtos ne poualistli nechtili.

Ipa sempoali uaj eyi mestli marzo uaj sempoali uaj naui mestli abril tlen 2023, ne kaltlanauatil pejpenali uaj ne maseualmej tlen ki ijtoaj tla ne tlen mochiuas kiske kuali, kuali ki moyauasej kampa istoke miyak maseualmej ipa ne UT uaj nojki ipa tlajkuilol nechtili nojki teposmekatl.

Ne nechikol moyauali tlen mochiuas moneki tlamis eyi tonali kema peuas ne majkaual nechtili, yeka ipa ne sempoali uaj makuili ne mestli abril uaj chikomej ne mayo tlen 2023 ax uelis mo chiuas se moyauali. Tla mo chiuas se sentilistli ipa nupa mestli mo tlatsakuiltise uaj ki kixtilise iama nechtili.

Ne tlamantli moyauali ijki elis:

- a) Ki ijtose ne tlajtlanili miyak.
- b) Ki iluise ne chinanko tlen mochiuas moneki kuali ki tlachilise uaj ki itase tla kuali mochiuas ipa ne xiuitl 2023 uaj 2024.
- c) Tlen uaj ne maseualmej kuali kiyeyekose uaj ki ijtose tlake kineki ki chiuasej.
- d) Ki nechitisej ne tlamantli tlaselili ne tlajtoli, nechtili uaj tlakuiloli uejka, nojki kampa eltok incha kampa motlalis ne uapaltlalili.

Tla achi kuali tijpouas ne peualtili chikueyi ne amanotsali tlen ki nechti nochi tlen tlachiuali tlen kena ki seliya uaj tlen ax moseli tlen kineki ki moyauasej.

Ne maseualmej tlanechtiyani moneki mochiuas ne tlasentilistli ika ya itomi, uaj ax kipanoltis ne sempoali uaj naui yeyekoli tlen nama ipati (UMAS) tlen nama eltok ipa 2023 uaj yojuanti elise tlen ki ijtose nochi tlajtolmelauali tlen ki moyauasej ipa ne tlamantli tlajkuiloli uaj tlakakil nechtili tlen ki chiuasej. Ne tlejkoli kuali ki itase ipa ni tlamoskiltli temosmekatl: <https://www.inegi.org.mx/temas/uma/>

Ne maseualmej altemej kuali kiijtose in tlajtol ika se tlamantli uaj nojki ika se tlamantli kej ni:

tlamantli	Tonali uaj kauil
Uejka tlajkuiloli: tlamantli teposmekatl ika lanternet (SEI) ika uejkalistli, ika ne tlamantli uejka kamatili nemiltili, ika ne uejka ama nechtili.	Peua ne chijnaui kauil ne sempoali uaj chikueyi ne mestli abril uaj tlami ipa sempoali kauil ne nau mestli mayo ne 2023.
Nechtili: uejpalatlalili, ipa nea na nechtil tlajkuiloli.	Ipa chikomej ne mayo tlen 2023, ipa chijnaui uaj ne kaxtoli uaj ome kauil.

Tla kineki ki yeyekosej ipa ne tlamantli uejka tlajkuiloli, ne maseualmej tlen ki neki kuali ki chiuasej in amatlajkuiloli ipa ne chijnaui kauil tlen majtlaktli uaj eyi ne abril uaj tlamis ipa kaxtoli uaj ome kauil tlen sempoali uaj chikueyi ne mestli abril tlen ne 2023.

Ipa ni majtlaktli mestli mayo ni 2023, mo chiuas ni temakali amanechtili tlen ki ijto tlatalnke ne tlen mochiuas tlatlanini, uaj nojki ki ijtose ne tlen moneki achi kuali ki tlachilisej,. Ne tlen mochiuas tlatlanini, san ki chiuas ne kaltlanauatili tlen yojuanti ki ijtose.

Ne nechikoli san mochiuas kema ki chijkeya nochi ne tlamantli tlen kuali kiski ne tlen ki neki mochiuas, tla nesis se tlaya o se tlamantli kej ni:

1. Ax mochijki se teki nechikoli san se ipa ne UT;
2. Ax unka yon se tlen mochiuas tlen kineki kichiuasej;
3. Ne tlen mochiuas tlen ki itake ipa ne UT ax ki selijke se kamanali, o
4. Eltok san se tlamantli ipa ne axtoui tlaya ika ome o sekinok tlen mochiuas.
5. Tla ijkinos panos, ipa ne tlajtlanili 2024 elis san se ipa ome tlamantli ika ome o sekinok tlen mochiuas.

Ne majtlaktli uaj eyi mestli mayo ne 2023, mo nechtis se tejpanali ne Ut kampa mo chiuas ne nechikoli tlen moneki achi kuali ki tlachilisej.

Ipa majtlaktli uaj naui mestli mayo uaj chikueyi ni junio tlen 2023 mo nechtis ipa ne tlamantli tlen ne DD uaj ipa ne tlekoltepostli ne paleuili ne ama notsali nechikoli. Ni mochiuas ipa kaxtoli uaj ome ni mayo uaj majtlaktli uaj se ni junio ne 2023.

Tla mo nechtis tlen eltok ipa ne poualistli se uaj ome, nechikoli ki tlalisej uelis ome tlen mochiuas, uaj ki ijtose kenkats kenke mo chiuas, uaj nojki ki tlachilisej ne tlen tlanauati, uaj ya ki titlanis se tla ijtole ipa eyi tonali kema ki seli ne amatl.

Ipa majtlaktli ni junio uaj sempoali uaj eyi ni julio tlen 2023 mochiuas ne nechikoli tlailuili uaj tlakixtili uajkin nechtilis ne maseualmej ne tlen mochiuas tlatlanini uaj kin senkauas ne tlanauiti chiuani uaj tlachiyani tle se UT.

Ne nechikoli ne tlayeyekoli uaj nechtil pouali mo chiuas ipa neo chiuueyi mestli ne 2023.

Ne tla iluili asitok, ne ama nechikoli ne tlanechikoli, ne amatl kampa ki ijkuilosej ne tlen mochiuas, ne tlen kin tlajtlaniya uaj nochi ne tlajtoli tlen mo kixtis tlen Copaco, kuali mo itas ipa ne amatl ne tlakuilos ejekatli tlen kaltlanauatijketl pejpenali <https://www.iecm.mx/www/sites/apasionate/index.html> ne uejkapa tlajkuiloli ne paleuili maseualmej <https://plataformaciudadana.iecm.mx>

Uaj ipa neo me kaxtoli uaj eyi kaltlanauatiyani <https://www.iecm.mx/acerca-del-iecm/directorio/>

Ne kaltlanauatijketl tlapejpenali kin iluis ika ne san se tla ijtole uejkatepostlanotsali tlen ne Kaltlanauatil pejpenali (CITIECM) ipa ne pouali 800 433 3222 (nochi ueyi tlali), uaj (52) 55 26 52 11 75 (tla uejka istose ikatla inamali).